HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הכל

הכל שוחטין. כל היכא דתני הכל כולהו מייתי להו בשמעתא קמייתא דערכין [ג.] ומפרש הכל לתמוי מתי. והכל שוחטין דמתניתין פליגי הא תמורתי בגמרא למר לתמוי טמא במוין ולמר לתמוי כותי הו מומרי[א]: **וכולן.** בגמרא[ב] מפרש מתי וכולן: **גמ' ושחיטתן כשרה דיעבד.** בתמיה. ומקשה ריש"ג דמשמע דהוה לתלתני מהכל לכתחלה ואילו סיפא משמע דכי מרבינן מהכל דיעבד מרבינן לה מכל לכתחלה לא מתרבי והא ליכא למימר כולה מתניתין לכתחלה ומדא קתני דכיון דתנא הכל שוחטין פסיטא דכשרה: **וכל הכל לכתחלה הוא.** דמקשה לך ולא תוכל לומר כולה דיעבד וה"ק הכל תורת שחיטה עוהגת בהן שאם שחטו חוסן הפסולין דמתרבי תהא שחיטתן כשרה: **אלא הכל ממירים.** מי מצית למימר לכתחלה יביא בהמת חולין אלא בהמת קדשים ויאמר זו תמורת זו. הכל דתמורה מפרש התם רשאי להמיר. להא דתניא שמעיר בקרבן מצינו לאחר מיתת מצינו להתם תנן[ג] אין ממירין בפעל לאחרים: **טוב.** תם רע. בעל מום: **התם לדקתני טעמא.** דעקר להכל לדישא אלא מיתמי לכתחלה הוא אבל הכל שוחטין בדוכתיה קאי דכל כמה דלא עקר ליה ומנח לא שייכו הפסולים דשאים לשחוט לדעקר התם משמע ללכתחלה דניחו והלר תני ושחיטתן כשרה דמשמע דיעבד: **לא שהאדם רשאי.** דכתיב לא יחליפנו וריש"ג הכי קאמר הכל [ד]אין תמורה נוהגת בהם והא דתנא בריש הכל ממירין ואינטריך ליה תו לפרושי לא שהאדם רשאי כו' ולא נקט בריש לשון קלרה הכל שהמירו תמורתם תמורה לשון התנאים הוא זה כמו הכל שוחטין הכל סומכין [מנחות פג.] הכל מייצין[ד] הלכך הכא נמ"ג דהוהרך להתיך לא שייכה התנא את לשונו: **מומר.** נתפסת הבעיה ומתיהן קדושות: **ופופג את הארבעים.** משום לאו דלא ימיר: **הכל מעריכין.** התם [ערכין ג.] מפרש לתמוי מופלא סמוך לגיט קטן היודע להפלות[ה] בשם מי מקדישין ואם סמוך לפרקו הוא כגון בן י"ג שנה ויום אחד דכריו קיימין מע"פ שעריין קטן הוא עד י"ג שנה ויום אחד: **מעריכין.** תומת מעריכין עליהם שאם אמר ערכי עלי או ערך פלוני עלי נדרו קיים ומע"ג דקטן הוא זה הנודר חייב ליתן כפי שיש של נערך והדמים קלושין בפרשה [ויקרא כז]: **הכל נערכין.** יש להם ערך ואפילו מוכה שחין שאינו שוה כלום ליתכר בשוק יש לו ערך הכתוב בפרשה ואם אמר על עלמו ערכי עלי או אמר על אחר ערך מוכה שחין זה עלי לא אמרינן הואיל ודמים אין לו ערך נמי אין לו: **הכל נודרים.** דמי עלי או דמי פלוני עלי. **והתם** [ערכין ג.] מפרש לחידי דבעי ליתכר תנא נמי הכל נודרים: **הכל נידרים.** כל אדם הסוה כלום יש לו דמים ואם אמר דמי עלי או אמר על אחר דמי פלוני עלי נותן לפי מה שהוא נתכר בשוק ואפילו היה הנידר זה פחות מבן חדש ואמר דמי תיוק זה עלי יתן דמיו ואע"פ שאין פחות מבן חדש נערך ואם אמר ערכו עלי פטור מכלום שלא נתנה בו תורה ערך לכתחיל [ויקרא כז] ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים דמים מיהא יש לו לפי שויו ואם אמר בתורת דמים נותן דמיו: **לא יהיה בך חטא.** הא אם אדם תדור יהיה בך חטא: **טוב אשר לא תדור.** לעיל מיניה כתיב את אשר תדור שלם ואפילו הכי טוב אשר לא תדור שמא תדור ולא תשלם הכי מפרש ליה רבי מאיר: **טוב מזה ומזה.** מנודר ומשלם ומנודר ואינו משלם: **שאינו נודר כל עיקר.** שהרגיל בנדרים בא לידי לא יחל דברו [במדבר ל]: **רבי יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם.** להכי משמע טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם אבל משתדור ולא תשלם לא שהוא טוב אלא שאינו נודר כל עיקר. ופ"ה לעיל מיניה כתיב את אשר תדור שלם ואפילו הכי טוב אשר לא תדור שמא תדור ולא תשלם ואפילו הכי קרא דהוה ליה למיכתב טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם קאמר אלא לפי שהוא קרא דתרים מהאי משתדור דמשתדור כדרך הנודרין קאמר שנודרין ומשלמין כדאמר גבי שכיר ותופס בא זה ולימד על זה (קדושין דף ז.):

ואפילו ר' יהודה לא קאמר אלא דאמר הכי זו. לפי שהוא מתיב ליה מהכי ליה: **אבל** והכל מייתי מדברי קבלה: **טוב** מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. פ"ה לעיל מיניה כתיב את אשר תדור שלם ואפילו הכי טוב אשר לא תדור שמא תדור ולא תשלם ואקשה לר"ת דלא מייתי בגמרא הכוה קרא כלל ונראה לר"ת דכולי מלתא דרים מהאי קרא דהוה ליה למיכתב טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם קאמר אלא לפי שהוא לגלויי על משתדור דמשתדור ולא תשלם גבי שכיר ותופס בא זה ולימד על זה (קדושין דף ז.):

הכל שוחטין. כתוב בהלכות ארץ ישראל דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלות ואין נראה לתפילו במוקדשין שוחטות לכתחלה

ו) כדלמרינן פרק כל הפסולין (זבחים דף לג:) כל הפסולים שנשחטו דיעבד אין לכתחלה לא ורמיניה ושחט מלמד שהשחיטה כשרה כו' ומשני הוא הדין לתפילו לכתחלה אלא משום דנעשי למיתני טמא במוקדשים לכתחלה לא תנא נמי שנשחטו ולא קאמר משום דנעשי אלא ודאי נעשים לתנות להו בריש אלא ודאי משום דנשים שוחטות לכתחלה אפילו במוקדשין והא דלא קתני הכל שוחטין אחד מנשים ואחד נעשים כדקתני בתמורה (דף ג.) התם לגטרין למיתנייה[ז] כדפירש בריש תמורה משום דכל הפרשה כולה נאמרה בלשון זכר אבל הכא אין חילוק בשנה יותר מנשים ובפרק כל הפסולין (דף לג:) גבי קדשים לגטרין למיתני נעשים משום דנשאר עבודות נעשים פסולות לתפילו כהונות: **שמא** יקלקלו כו'. בגמרא (לקמן יב:) לייך מדקתני שמע יקלקלו ולא קתני שמא קלקלו ש"מ אין מוסרין להן חולין לכתחלה ופ"ה לתפילו אחרים רואין אותן וק' לפירושו דהא מסיפא שמעינן לה וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן כו' דמשמע דיעבד דוקא ולישא למימר דלעיכד נקט משום טמא במוקדשין או אין מומחין אבל מ"ו אפילו לכתחלה שוחטין בחרים רואין אותן דהא רבא הוא דלייך שמא קלקלו לא קתני ולרבא לא קשיא דהא בגמרא וי"מ דגרס לקמן רבה אבל רבא לא לייך אין יקלקלו לקלקלו כי היכי דלא חייש בהא לא קתני ומשני הוא הדין לתפילו לכתחלה אלא משום דנעשי למיתני טמא במוקדשים לכתחלה לא תנא נמי שנשחטו ולא קאמר משום דנעשי אלא ודאי נעשים לתנות להו בריש אלא ודאי משום דנשים שוחטות לכתחלה אפילו במוקדשין והא דלא קתני הכל שוחטין אחד מנשים ואחד נעשים כדקתני בתמורה (דף ג.) התם לגטרין למיתני נעשים משום דנשאר עבודות נעשים פסולות לתפילו כהונות: **שמא** יקלקלו כו'. בגמרא (לקמן יב:) לייך מדקתני שמע יקלקלו ולא קתני שמא קלקלו ש"מ אין מוסרין להן חולין לכתחלה ופ"ה לתפילו אחרים רואין אותן וק' לפירושו דהא מסיפא שמעינן לה וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן כו' דמשמע דיעבד דוקא ולישא למימר דלעיכד נקט משום טמא במוקדשין או אין מומחין אבל מ"ו אפילו לכתחלה שוחטין בחרים רואין אותן דהא רבא הוא דלייך שמא קלקלו לא קתני ולרבא לא קשיא דהא בגמרא וי"מ דגרס לקמן רבה אבל רבא לא לייך אין יקלקלו לקלקלו כי היכי דלא חייש בהא לא קתני

א א מתי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ד קמג עטין קג טוש"ע י"ד סימן ס פעיף ו ועיין בהגה"ש: **ב** ב מתי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעי' ה: **ג** ג מתי' פ"ו מהלכות תמורה הלכה ז: **ד** ד מתי' שם הלכה ו: **ה** [מתי' פ"א מהלכות ערכין ה"ב]: **ו** ו מתי' פי"ג מהלכות נדרים הלכה כד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רג סעיף (ג) [ד]:

שיטה מקובצת

ג) אלא הכל מעריכין. נמחק מלת אלא: **ב)** ורישא ה"ק הכל תורת תמורה: **ג)** קטן היודע להפלות ולפרש לשם מי נדר ולשם מי הקדיש ואם סמוך: **ד)** איצטריך למיתני כדמפרש בריש תמורה: **ה)** דילמא אתי למטעי להכשיר שחיטתן: **ו)** עסקינן כמו ברישא:

רבינו גרשום

הכל שוחטין ושחיטתן כשרה. כלומר הכל שוחטין משמע לכתחלה ושחיטתן כשרה דאיעבד וקשיא רישא לסיפא: התם כדקתני טעם כלומר [דאסור] לכתחלה: הכל מעריכין. דאמר ערך פלוני עלי נותן הכל לפי שהוא אם בן חמשים כבן חמשים אם בן עשרים כבן עשרים אם בן חדש כבן חדש: ונערכין דיכול להעריך עצמו ונותן ערכו הכל לפי הזמן **ו)** וזה הערך: נודרין. רשאי לומר דמי פלוני עלי ונותן דמיו (דמיו בר' עד נותן) דמיו ושמין אותו כעבד: ונידרין. רשאי לומר דמי עלי ונותן דמיו: טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. כלומר טוב ממי שנודר ומשלם ומי שנודר ואינו משלם. ואיזה זה מי שאינו נודר כל עיקר ונותן בלא נדר שמי שנודר ואינו משלם חיישינן שמא יהא עובר בבל תאחר:

ו) נראה לע"ל הכל לפי זמנן ולפי זה הנערך כע"ל. וי"ל לפי מה שהוא אם הוא לפי מה שהוא בשעה הוא ערך אחר כמ"ש בפרשה.

מסורת הש"ס

ה) [במנה שמעתות וכ"ה בכר"ף וכרא"ש גרסי' בשמיטתן], **ב)** [לקמן לח.], **ג)** תמורה ב., **ד)** תמורה ב. ד"מ לח., **ה)** ערכין ב., **ו)** נדרים ט. [תוספתא פ"ב ה"ה וע"ש], **ז)** ר"ה ו. נדרים י. מגילה ח. קידושין פ"ח מ"ח, **ח)** ע' רש"י שבת"ק, **ט)** [ג: ג.:], **י)** [ע' תמורה ט.:], **כ)** [בגון חגיגה ב.], **ל)** [ועיין תוס' כתובות כד: ד"ה מל וכו' ומפורש יותר בקדושין עו: סד"ה אין בודקין וקי"ע], **מ)** [לך פו.], **נ)** שם מיתמ' אחד מנשים ואחד נעשים, **ס)** [וע"ע תוס' תמורה ב. ד"ה וסופג],

תורה אור השלם

1. לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רָע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ:
ויקרא כז י
2. וְכִי תֶחֱדַל לִנְדֹּר לֹא יִהְיֶה בְּךָ חֵטְא:
דברים כג כג
3. טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדֹּר וְלֹא תְשַׁלֵּם:
קהלת ה ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכל שוחטין (לכתמלה) תז"מ וע"ב ס"ק נמחק:

מוסף רש"י

וכולן ששחטו. מרם שוטה וקטן (לקמן לא. וע"ש יב: הובא לקמן ב:). **הכל ממיריין.** בשמע מינה מולין, זו תמת זו של הקדש (תמורה ב.). **לא שהאדם רשאי להמיר.** להא כתיב לא ימיר (שם). **אלא שאם המיר מומר.** יש בהן כח לתפוס בתמורה בדיעבד (ב"מ צא.) דמשמע עלה קדושה ומיתון קדושת (תמורה ב.). **וסופג את הארבעים.** משום לא ימליפנו (ב"מ צא.). **הכל מעריכין.** שם אמר על מחר ערך פלוני עלי, נותן ערך זומו פלוני כפי שויו, שבערך ניתן לפי הנשים הכשוב בפרשת ערכין ואחר שנות הנערכים הולכים, ונערכין. שם אמר ערכי עלי, או שם אמר אחר עליו ערך פלוני עלי (ערכין ב.). נודרין. דמי פלוני עלי, ונותן אותו כעבד הנמכר בשוק, ונידרין. דמי עלי, או שם אמר אחר עליו דמי פלוני עלי (שם). **שאינו נודר כל עיקר.** להכי לריש ר' מאיר לקרא את אשר תדור שלם טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם, וטוב שאינו נודר כל עיקר מזה שנודר ואינו משלם ואפילו מזה שנודר ומשלם (נדרים ט.). **נודר ומשלם.** דמשמע ליה לר' יהודה דהאי טוב קאי לקרא לקמיה, הכי לריש ליה את אשר תדור שלם, טוב אותו שנודר ומשלם (טוב) משלם לא תדור ומשתדור ולא תשלם (שם).

עין משפט נר מצוה